

ΝΑ ΓΙΑΤΙ ΒΑΖΟΥΜΕ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ (του Πωλ Κρούγκμαν)

Ένας από τους ήρωες της κλασικής ταινίας του 1939 «Ταχυδρομική Άμαξα» είναι ο τραπεζίτης Γκέιτγουντ που δίνει διάλεξη στο «αιχμάλωτο» ακροατήριό του για τα κακά της «μεγάλης κυβέρνησης», ειδικά της ρύθμισης των τραπεζών – «Λες και εμείς οι τραπεζίτες δεν γνωρίζουμε πώς να διοικήσουμε τις τράπεζές μας!» αναφωνεί.

Στη συνέχεια της ταινίας μαθαίνουμε ότι ο Γκέιτγουντ φεύγει από την πόλη με μία τσάντα γεμάτη χρήματα που είχε αρπάξει.

Από όσο γνωρίζουμε, ο Τζέιμι Ντάιμον, ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της JPMorgan Chase, δεν σχεδιάζει κάτι ανάλογο.

Δείχνει ωστόσο, ιδιαίτερη αδυναμία σε λόγους όπως εκείνος του Γκέιτγουντ, σχετικά με το πως ο ίδιος και οι συνάδελφοί του γνωρίζουν τι κάνουν, και δεν χρειάζονται την κυβέρνηση να τους εποπτεύει. Διακρίνουμε λοιπόν μία σημαντική απόδοση θείας δίκης – και ένα μεγάλο μάθημα πολιτικής – στην σοκαριστική ανακοίνωση της JPMorgan ότι με κάποιον τρόπο κατάφερε να χάσει 2 δισ. δολάρια σε μία αποτυχημένη οικονομική συμφωνία.

Για να είμαι ξεκάθαρος, οι επιχειρηματίες είναι άνθρωποι – αν και οι θεοί της οικονομίας τείνουν να το ξεχνούν αυτό – και κάνουν λάθος επιλογές συνέχεια. Αυτό από μόνο του δεν συνιστά επαρκή λόγο για να αναμιχθεί η κυβέρνηση. Αλλά οι τράπεζες είναι ιδιαίτερες περιπτώσεις, επειδή τα ρίσκα που παίρνουν επιβαρύνουν, σε μεγάλο βαθμό, τους φορολογούμενους και το σύνολο της οικονομίας. Και αυτό που η JPMorgan μόλις έδειξε ότι ακόμη και οι έξυπνοι τραπεζίτες πρέπει να περιορίζονται αυστηρά στο είδος του κινδύνου που επιτρέπεται να αναλάβουν.

Γιατί όμως οι τράπεζες είναι ιδιαίτερες; Επειδή η Ιστορία μάς λέει ότι οι τραπεζικές δραστηριότητες πάντα ήταν εκτεθειμένες σε περιστασιακούς καταστροφικούς «πανικούς» που μπορούν να επιφέρουν τον όλεθρο στο σύνολο της οικονομίας. Η τρέχουσα δεξιά μυθολογία θέλει τις κακές τραπεζικές δραστηριότητες να είναι πάντα αποτέλεσμα κυβερνητικής παρέμβασης, είτε από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα είτε από τους «ανακατωσούρηδες» φιλελεύθερους στο Κογκρέσο. Στην πραγματικότητα, ωστόσο, την περίοδο της Gilded Age (σ. επίχρυσης εποχής, περίπου από το τέλος του Εμφυλίου το 1865 έως τα τέλη του 19ου αιώνα) – μία περίοδος με ελάχιστη κυβέρνηση και καθόλου Fed – ήταν εκτεθειμένη σε πανικούς σχεδόν κάθε έξι χρόνια. Και κάποιοι από αυτούς τους πανικούς προκάλεσαν τεράστιες οικονομικές απώλειες.

Τι μπορεί να γίνει λοιπόν; Τη δεκαετία του 1930, μετά τη «μητέρα» όλων των τραπεζικών κρίσεων, φθάσαμε σε μία λογική λύση που περιλαμβάνει εγγυήσεις και επιτήρηση. Από τη μία, το φάσμα του πανικού μειώθηκε μέσω των κυβερνητικών εγγυήσεων και από την άλλη οι τράπεζες υπόκεινται σε ρυθμίσεις που δεν τους επιτρέπουν να εκμεταλλευτούν το προνομιούχο στάτους που απολαμβάνουν από τις κυβερνητικές εγγυήσεις για τα χρέη τους. Αυτό το σύστημα μας προσέφερε μισό αιώνα σχετικής οικονομικής σταθερότητας. Τελικά, τα μαθήματα από την Ιστορία λησμονήθηκαν.

Αυτό είναι ξεκάθαρο σε όλους, εκτός από τους τραπεζίτες και τους πολιτικούς – και τώρα που διασώθηκαν, οι τραπεζίτες φυσικά θα επιστρέψουν στις συνήθειες δραστηριότητές τους. Ανέφερα ότι η Γουόλ Στριτ προσφέρει τεράστια ποσά στον Μιτ Ρόμνεϊ, ο οποίος έχει υποσχεθεί να καταργήσει τις πρόσφατες οικονομικές μεταρρυθμίσεις; Η JPMorgan υπό την ηγεσία του Ντάιμον κατάφερε να αποφύγει πολλές κακές επενδύσεις που «λύγισαν» άλλες τράπεζες.

Η προφανής επίδειξη σύνεσης τον κατέστησε «μπροστάρη» στη μάχη της Γουόλ Στριτ για καθυστέρηση, απώθηση ή και κατάργηση των οικονομικών μεταρρυθμίσεων. Μέχρι στιγμής ο Ντάιμον φαίνεται

να πήρε το μάθημά του από τις πρόσφατες απώλειες της τράπεζας. Παραδέχθηκε μάλιστα ότι η μεγαλύτερη ρύθμιση των τραπεζών ίσως έχει κάποιο νόημα. Αυτό μάλλον δεν θα διαρκέσει πολύ. Πιστεύω ότι η Γουόλ Στριτ θα επιστρέψει στη συνήθη αλαζονεία της μέσα σε λίγες εβδομάδες – αν όχι ημέρες. Αλλά είδαμε γιατί τα όσα κάνει η Γουόλ Στριτ πρέπει να ελέγχονται, με κανόνες.

Ευχαριστούμε κ. Ντάιμον...

Πηγή: Το Βήμα από The New York Times